

TABÁNI ÁBRÁND.

IRTA: HEGEDÜS LORÁNT.

Dehogy nem emlékszem rá! Mintha csak most lett volna. Mikor a legjobb barátaim összedugták a fejüket és elneveztek excentrikusnak. Tudniillik az történt velem, hogy a háboru előtt kis telket vettem a Gellérthegy északi lejtőjén, hogy majd öreg napjaimra idevonuljak. Amennyi közgazdasági kéz volt, az mind összezapódott. A piszkos Tabán felett! Ha már Gellérthegy, akkor a déli oldal! Semmi jövője ennek a területnek! De én megmaradtam makacsul és fanatikusan a Tabán szerelme mellett. Arra is emlékszem ám, hogy mikor itt akartam letelepedni, egész biztosan jósolták: ha építék, a ház le fog csúszni a Dunába.

És most meg kell dörzsölni a szememet, jól látok-e. Nagyon divatba jöttünk mi tabániak, mint a primadonnák, kik elvesztik ékszerüket, vagy összevesznek az igazgatójukkal. Budapest végre fölfedezte, hogy ennek a szűk, mesterségesen megszükitett pesti tüdőnek a lélekzése a Tabán völgyelete. Ez lesz a város közepe, ha egyszer a déli vasut füstjét kitolják Kelenföldre.

De a mi Tabánunk másképp is megváltozott. Az ablakom elől mind eltűntek a kicsi házak. Ez oly különös volt így felülről nézve; olyan látvány meredt elém minden reggel, mintha nagy hernyók lepték volna el a háztetőket és lassanként, mint ősszel a száradó levelek, úgy tépték izekre és lekoppasztották az embertanyákat. Hol itt, hol ott jelentek meg a hernyók, átlátszóvá lettek a falak és a kis viskó egyszerre csak nem volt sehol. Most pedig elélnktáruul itt egy félig-meddig rendezett térség, amivel senki sem tud mit csinálni. És ez a mi szerencsénk, tabániaké, mert eddig még nem építették el a Főváros tüdejét, még nem retesztelték el azt a nagyszerű légjáratot, amely egyenest a budai hegyekből jön és amely szakadatlan parkvonulattal pótolná azt a sok exigént, amelytől a pesti embert e bölcsstelen elődök és tanácstalan tanácsok megfosztották építési rendszerükkel. Reméljük, hogy nemcsak ideiglenesen valósul meg az a két nappal ezelőtt megszületett elhatározás, hogy a szabadbáda lett téren kertet építenek.

A Tabán most ábrándozik. Tervek kelnek, pályázatok iratnak s hol azt hallom, hogy fürdőváros készül, hol azt, hogy valami nagyszerű telekspekuláció tüneményes árai fogják kárpótolni a fővárost azért a sok pénzért, amit eddig a mi lebontásunkba befektetett. Ez az ábrándozás lassanként mindnyájunkat elfog. Maga az üres tér hihetetlen vonzóerővel bír arra, hogy az ember fantáziája beépítse. Minyárt meg akarom mondani, hogy én nemcsak a Tabánt, de egész Budapestet fürdővárosnak tartom, mert hiszen mindenütt vannak gyógyforrások és a mi óriási nemzetközi vonzóerőnk éppen az, hogy mi volnánk az egyetlen országfőváros, amely egyuttal hatalmas gyógygyógyterekkel is rendelkezik. Ebben annyira biztos vagyok, hogy nem látom messzinek a jövőt, amikor nemcsak ideiglenes szállóvendégek fogják elfoglalni Budapest székhelyeit, hanem nagypénzü külföldiek állandó letelepedési, villaépítési központja lesz a mi városunk, mert hiszen Csipkerózsika—Budapest lassanként fölébred az ő nagy álmából, amelyben eddig lustán és elfeledetten szendergett.

Nem csodálom tehát, hogy a tabáni tervek ma már annyira izgatják nemcsak a városatyákat, hanem a közönséget is és különösen minden zseniális művész, aki a maga lelkét épületben formálja ki, szenvedéllyel képzelettel az ő saját külön Tabánját. Nemrég nekem is volt részem ebben a panoráma-bemutatásban, amikor Vágó József, az a zseniális építészünk, aki Magyarországnak megszerezte azt a páratlan dicsőséget, hogy a genfi népszövetségi palota tervpályázatát egy olyan szegény nemzetnek a fia nyerte, amelyet a Népszövetség legjobban elnyomott, mondom, ez a Vágó József barátom egy vagy két évi munkát fordított arra, hogy elálmodja, elképzelje és lefesse, milyen lesz a Tabán. Valóságos tündérvárosban jártam barátaimmal, amikor átnéztük az ő meglevenedett tervezeteit és csodáltuk azokat a meglepő látványhatásokat, amelyeket ő különféle pontok áttörésével minden szemlélőnek mutat nagy tabáni ábrándjában. Építész nem

vagyok és olyan kérdésben, amely tárgyalás alatt van, nem szeretném a magam laikus véleményét kockáztatni, egyet azonban mégis meg kell mondanom. Nem tudom elfojtani azt a mély benyomást, amelyet például a zseniális Vágó József tabáni körképe, egész ábrándjának kibontakozása reám tett: tudniillik azt, hogy csak úgy szabad megoldani a Tabánt, hogy az itteni ember, vagy a külföldi utazó mindig és mindenütt élvezhesse a hegyvidék panorámáját. Ez annyit tesz, hogy amilyen szerencsétlenség volt a Bethlen-udvar idetelepítése, éppoly átkos szerencsétlenség lenne minden oly szabályozás, amely beépíti a perspektivákat, összetöri a kilátásokat és létrehozza azt a csodát, amelyet a pesti oldalon mindnyájan élveztünk, hogy egy fölséges dunaparti és hegyalatti város lakója, ha csak ki nem megy magához a Dunához, nem kap hegyi és vízi látképet.

Éppen azért, mert azt hiszem, hogy Budapest páratlan gyógyereje az, ami nekünk valót, gazdasági boldogulást, sőt — ki merem mondani — politikai fölismeretést és talán kényeztetést fog hozni, éppen azért e kincsünket, amely panorámánkban van, semmiféle bölcsesség vagy bolondság ne törje össze. Ugy gondolom, hogy mi, akik fölfedeztük a Tabánt, joggal kérhetjük azt, hogy se a polgárok pénzét ne pazarolja a városnak semmiféle hatósága olyan terület beépítésére, amely jobb, ha szabadon marad, se olyan terv ne valósuljon meg, amely oly utvonulatokat metsz ki, hogy megint szűk kövárosban és ne egy világszerte híres látkép ábrándjában érezhessük magunkat. Ez az, amit mi tabáni ábrándozók, mint hű adófizetők, a fővárosunktól kérünk.